

Roll No.

Total No. of Pages : 4

Total No. of Questions : 8

पूर्वमध्यमा द्वितीयखण्ड

विषय कोड : 618

व्याकरणम्

षष्ठम् प्रश्नपत्रम्

समय : 3 घण्टे

पूर्णांक : 100

निर्देश : सर्वे प्रश्नाः समाधेयाः।

1. बहुविकल्पात्मक प्रश्नाः -

5×2=10

(क) लघु सिद्धान्त कौमुदी ग्रन्थस्य रचयिता कः ?

(i) पाणिनिः

(ii) पतञ्जलिः

(iii) कात्यायनः

(iv) वरदराजाचार्यः

(ख) लघु सिद्धान्त कौमुद्यां कीदृशं मङ्गलाचरणम् ?

(i) आशीर्वादात्मकम्

(ii) निर्देशात्मकम्

(iii) नमस्कारात्मकम्

(iv) सर्वैः

(ग) कौमुद्याः वृत्तिकर्ता कः।

(i) पाणिनिः

(ii) वरदराजाचार्यः

(iii) भट्टोजिदीक्षितस्य

(iv) कात्यायनः

(घ) “इतश्च” इति सूत्रम् अस्ति।

(i) सञ्ज्ञा सूत्रम्

(ii) विधि सूत्रम्

(iii) अतिदेश सूत्रम्

(iv) अधिकार सूत्रम्

(ङ) कात्यायनस्य छात्राः इत्यस्मिन्नर्थे किं रूपम् ?

(i) दाक्षायणः

(ii) पञ्चकपालः

(iii) कातीयाः

(iv) दाक्षिः

2. रिक्तस्थानानि पूरयन्तु -

5×2=10

(क) सत्रूनगमयत्स्वर्गं वेदयत।

(ख) लक्षणेत्थभूतख्यान भाग प्रतिपर्यनवः।

(ग) कसर कतमौ प्रश्ने।

(घ) तान्येकवचन द्विवचन कशः।

(ङ) कर्तु क्रियया आप्तुमिष्टतमं स्यात्।

3. निम्नाङ्कितेषु साधुमेलनं कुरुत -

5×2=10

(क) कर्तृ करणयोस् - प्रथमा।

(ख) प्रातिपदिकार्थं लिङ्ग परिमाण वचन मात्रे - तृतीया।

(ग) कर्तरि शप् - डा-रौ-रसः।

(घ) लुट् प्रथमस्य - द्वित्व।

(ङ) लिटिधातोरनभ्यासस्य - शप्।

4. सत्यासत्य वाक्यं -

5×2=10

- (क) अनुक्ते कर्मणि द्वितीया स्यात्। (सत्यम्/असत्यम्)
- (ख) धातु पाठस्य रचयिता कात्यायनस्य। (सत्यम्/असत्यम्)
- (ग) पाणिनीयाष्टाध्याययां चतुस्सहस्राणि सूत्राणि। (सत्यम्/असत्यम्)
- (घ) तत्पुरुष समासस्य सप्त भेदाः भवन्ति। (सत्यम्/असत्यम्)
- (ङ) द्वन्द्व समासेः चत्वारोऽर्थाः। (सत्यम्/असत्यम्)

5. अधस्तनानां उत्तरम् एकपदेन देयम् -

5×2=10

- (क) "इत्थंभूतलक्षणे" इति सूत्रेण किं भवति ?
- (ख) "अन्यारीदितरर्तेदिक्शद्वाञ्छुत्तर पदा काहि युक्ते" इति सूत्रेण किं भवति।
- (ग) अपादाने का विभक्तिर्भवति।
- (घ) वीराः पुरुषाः यस्मिन् सः।
- (ङ) चत्वारो दन्तायस्य सः।

6. लघूत्तरीया प्रश्नाः -

5×4=20

- (क) द्रोणोब्रीहिः इति वाक्यास्यार्थं लिखन्तु।
- (ख) अधिकरणस्य लक्षणं लिखत।
- (ग) वेदाङ्गेषु मुखं किं शास्त्रम्।
- (घ) के मुनित्रयः।
- (ङ) अव्ययीभाव समासे किं लिङ्गं भवति।

7. अधोलिखितेषु सूत्रेषु चतुर्णां सूत्राणां अर्थः लेख्यः -

4×4½=18

- (i) अधि परि अनर्थकौ
- (ii) एनपा द्वितीया
- (iii) अधिरीश्वरे
- (iv) दिवसख्ये संज्ञायाम्
- (v) इच्छकर्मव्यतिहारे
- (vi) अतोह्लादौलघोः

8. केचन त्रयः साधनीयाः -

3×4=12

- (i) भवतः
- (ii) बभूव
- (iii) वभूवतुः
- (iv) नेदतुः
- (v) भवानि
- (vi) जगाम